

Excellentie,

Met respect spreek ik u aan. U staat voor een buitengewoon moeilijke opgave. Onze samenleving is niet alleen geïndividualiseerd, maar ook gedesorïenteerd. Wij hebben geen oog voor ons eigen verleden (uitgezonderd WOII). Velen leven in angst en onzekerheid. Respectloos bejegenen wij elkaar. Hoe kunnen wij van alle medelanders verwachten dat zij zich met onze ankerloze cultuur vereenzelvigen?

Uw regering heeft geen draagvlak en de overheid staat er in de publieke opinie sinds de 'Fortuyn-revolutie' niet goed voor. We dreigen een NEE uit te spreken jegens Europa. We zijn pessimistisch over de toekomst. We snakken naar Richting, Visie en Leiderschap. Men verwijt u een gebrek hieraan.

Toch heeft U essentiële vernieuwingen in gang gezet. De discussie over normen en waarden. Nederland is naarstig op zoek en bijna verloren gewaande waarden herleven. De versoering van de verzorgingsarrangementen, waarvoor brede maatschappelijke steun bestaat. De kabinetsvisie op de Andere

Overheid, waarin U een nieuwe balans voorstaat tussen de overheid (te groot en omvattend geworden) en de civil society (te veel ingesnoerd door de overheid en veronachtzaamd door het allesoverheersende marktdenken).

Bronnen:

- **Public Sector Performance, sept. 2004**
- **Sociaal Cultureel Rapport 2004, SCP**
- **De steun voor de Verzorgingsstaat 1970-2002, maart 2005, SCP**
- **CDA visie op de Andere Overheid, april 2005**
- **21Minuten.nl, april 2005**
- **Jaarverslagen Raad van State**

Uit recent onderzoek blijkt dat er onder Nederlanders een hoge mate van overeenstemming bestaat over de belangrijke hedendaagse problemen (1. criminaliteit en veiligheid; 2. persoonlijke leefomstandigheden; 3. het integratievraagstuk en onze gemeenschappelijke cultuur). De kern van het gedachtegoed van de Verzorgingsstaat is onomstreden. We willen ook een andere, kleinere overheid die beter presteert en beter functioneert en die meer ruimte laat aan het particulier initiatief. We zijn niet tegen de overheid als zodanig, integendeel. Ook in de toekomst lijken wij bereid om een fors deel van ons BBP te reserveren voor de collectieve sector.

Er is een gemeenschappelijk toekomstbeeld. Met elkaar willen we 'een samenleving met gevoel voor gemeenschapszin'(SCP), we willen een samenleving die 'meer solidair is en meer bescheiden en minder materialistisch en minder behoudend' (21Minuten.nl).

Binnen de overheid zijn al door uw regering ingrijpende, voorwaardenscheppende vernieuwingsprocessen in gang gezet (programma 'Andere Overheid'). De richting voor wat betreft de noodzakelijke ontwikkeling van de overheid is goed, maar de samenhang tussen de veelheid aan projecten en initiatieven ontbreekt. Het is waarschijnlijk van het ambtelijke systeem teveel gevraagd om deze samenhang aan te reiken, de consoliderende krachten zijn daarvoor vermoedelijk te sterk. Ik ben er dan ook niet geheel gerust op dat deze persoonlijke brief u daadwerkelijk bereikt.

Hierbij bied ik u mijn visie op de Vitale Overheid aan, waarin deze samenhang is weergegeven. Ik heb deze visie eveneens bij D66 en Wouter Bos neergelegd. In combinatie met de visie van uw partij op 'de maatschappelijke onderneming' ligt hier een totaalbeeld van de samenhang en de inrichting van de nieuwe overheid. Een overheid die voorwaardenscheppend is voor een vitale en solidaire samenleving.

De transitie van de overheid zal niet geheel pijnloos kunnen verlopen, maar door de demografische ontwikkeling zijn de condities relatief gunstig. De werkgelegenheid bij de rijksoverheid zal fors afnemen, maar daar staat groei van de werkgelegenheid in andere sectoren tegenover. Wellicht staat het 'werkloosheids-spook' op dit moment een open politieke discussie in de weg. Ik kan dat niet beoordelen.

Maar (begrijpelijke) angst mag hoop niet in de weg staan. De voorziene economische groei van de komende jaren biedt de financiële ruimte voor een rechtvaardig en substantieel sociaal plan. Gezien de maatschappelijke consensus over de maatschappelijke problemen van het heden en het gewenste toekomstbeeld, ligt een zeer breed draagvlak voor verandering binnen uw bereik.

Nodig is een heldere en bindende visie op de toekomst van ons land en de voorwaardenscheppende en ruimtegevende rol van de overheid daarbij. Het komt nu aan op de politieke wil om een nationale eenheid te bewerkstelligen. Ik heb het idee dat u de sleutel in handen heeft.

Ik wens u wijsheid en voorspoed toe als gids voor het nieuwe Nederland.

Met de meeste hoogachting,

Gijs van Loef
zelfstandig organisatie-adviseur en maatschappijkritisch denker